

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	E. Radstake	Datum	6 juli 2021
Doorkiesnummer	030 - 28 60127	Kenmerk	8975351
E-mail	ellen.radstake@utrecht.nl	Onderwerp	Verlenging en wijziging TONK
Bijlage(n)		Beleidsveld	Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Met deze brief willen wij u graag informeren over de [verlenging van de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten \(TONK\)](#) en een wijziging met betrekking tot de voorwaarde zelfstandige woonruimte.

Sinds kort kennen we een bijdrage voor huishoudens die te maken hebben met een inkomensterugval door corona en daardoor de noodzakelijke woonkosten niet meer kunnen betalen. Dat kunnen werkenden, werkzoekenden en ondernemers zijn. De TONK is niet landelijk uitgewerkt als steunmaatregel. Gemeenten moeten zelf tot een uitwerking komen binnen het wettelijke kader voor de bijzondere bijstand. Sinds 15 maart kunnen aanvragen worden ingediend in Utrecht.

Bij de start van de Utrechtse TONK hebben we gekozen voor een ruime toegang tot de regeling. We hanteren geen vermogenstoets, geen inkomensbegrenzing en geen kostendelersnorm. We hebben gekozen voor eenvoudige toetsingscriteria en zo min mogelijk bewijslast die gecontroleerd en afgewogen moet worden.

Met de verlenging van de TONK ontstaan twee verschillende tijdvakken binnen de Utrechtse TONK:

1. TONK 1 van 1 januari tot 1 juli 2021;
2. TONK 2 van 1 juli 2021 tot 1 januari 2022.

Beide regelingen zijn met terugwerkende kracht aan te vragen. De aanvraagperiode van TONK 1 loopt door tot 1 oktober 2021 en van TONK 2 tot 1 januari 2022.

Tevens schrappen we de voorwaarde dat het moet gaan om zelfstandige woonruimte

Verlenging TONK

De TONK is onderdeel van het steun- en herstelpakket vanwege corona. Het rijk verzoekt gemeenten de TONK te verlengen tot 1 oktober 2021, met dezelfde periode als de overige maatregelen in het steun- en herstelpakket. Wij kiezen er, samen met de gemeenten Den Haag en Rotterdam, voor om te verlengen tot 1 januari 2022, omdat:

- Het ondersteunen van een bedrijf iets anders is dan het ondersteunen van een huishouden in nood. Het argument van economen dat het steun- en herstelpakket de innovatiekracht en zelfredzaamheid van ondernemers remt, gaat hier niet op;

- De WW in het tweede half jaar als gevolg van corona toch nog oploopt, dan kunnen WW-ers ook nog ruim aanspraak maken. Stopzetten van het steun- en herstelpakket op 1 oktober leidt mogelijk ook tot een stijging van andere groepen inwoners met een inkomensdaling;
- We dezelfde bedragen en voorwaarden kunnen hanteren als bij TONK 1, dat maakt het naar de inwoner toe eenvoudiger uit te leggen. Het maakt het doen van een aanvraag interessanter en laagdrempeliger en biedt meer zekerheid voor inwoners in nood;
- Verlengen met een half jaar dus past bij een ruimhartig beleid.
- Er ook uitvoeringsvoordelen zijn. We hebben geen last van een piek door afloop en mogelijke verlenging van Tozo én TONK op hetzelfde moment (1 oktober). En bij eventuele tweede verlenging hoeven we t.a.v. de reeds toegekende TONK-ers niets te doen: geen herbeoordeling en geen nabetaling. Geen herinrichting van de systemen of wéér communiceren over wijzigingen.

De voorwaarden wijzigen niet

Voor TONK 2 hanteren we dezelfde voorwaarden, bedragen en procedure als voor de per 25 mei verruimde TONK 1. Tevens gaat het vervallen van de voorwaarde van zelfstandige woonruimte voor zowel TONK 1 als TONK 2 gelden. Dit voorkomt onnodige verwarring bij de inwoner en risico op rechtsongelijkheid.

Wel wordt, bij huishoudens die al TONK 1 hebben, opnieuw gekeken of er nog noodzaak is. De inkomenssituatie kan immers ondertussen verbeterd zijn.

Ook bij TONK 2 gaan we in principe uit van het vertrouwensprincipe, waarbij we de juistheid van de (geüpload) inkomensopgave en woonkosten aannemen en achteraf steekproefsgewijze controles uitvoeren.

Deze verlenging is vastgelegd in de aangepaste Beleidsregel TONK gemeente Utrecht, die wordt gepubliceerd op overheid.nl.

Loslaten voorwaarde zelfstandige woonruimte

We breiden de regeling uit door ook mensen die niet zelfstandig wonen, maar wel moeite hebben hun woonlasten te voldoen als gevolg van de coronamaatregelen, TONK te verstrekken. Dat doen we met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021, dus voor zowel TONK 1 als TONK 2.

Jongeren en studenten zullen met name in het eerste half jaar van 2021 financieel last hebben gehad van de coronamaatregelen, door het wegvallen van banen en bijbaantjes.

We hanteren geen leeftijdsgrens, dus ook niet-jongeren die niet zelfstandig wonen kunnen aanspraak maken. Het delen van woonruimte vanwege woningschaarste en hoge woonlasten komt wel vaker voor, zonder dat er sprake is van een gezamenlijke huishouding.

We hanteren de regeling ook voor deze groep zoals die nu is, met één aanvulling/voorwaarde: de tegemoetkoming kan niet hoger zijn dan de inkomensdaling.

Voorbeelden

		situatie 1		situatie 2	
	voor corona	zonder aftopping	aftoppen op inkomensdaling	zonder aftopping	aftoppen op inkomensdaling
studiefinanciering	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
bijbaan	€ 400	€ -	€ -	€ 200	€ 200
TONK	€ -	€ 500	€ 400	€ 375	€ 200
Totaal	€ 900	€ 1.000	€ 900	€ 1.075	€ 900

Op grond van woonlasten van €500.

Bovenstaand een voorbeeld van een student met studiefinanciering en een bijbaan in de horeca. In de eerste situatie verliest de student door corona de bijbaan. Het is niet gelukt een andere bijbaan te vinden. Uitgaande van particuliere kamerhuur van €500 per maand, is er sprake van TONK D (€500 per maand). Daarmee zou de student €100 meer krijgen dan de inkomensdaling.

In de tweede situatie kan de student wel aanblijven bij het restaurant dat gaat bezorgen en mensen kunnen afhalen. Het leidt echter wel tot minder werkuren en dus minder loon. In deze situatie is sprake van TONK C (€375 per maand), waardoor het besteedbare inkomen €175 hoger zou komen te liggen dan voor corona.

We gaan in deze situaties dus niet afwijzen, maar kennen een lager bedrag toe om de inkomensdaling te compenseren.

Aantal aanvragen

Op 23 juni zijn er in Utrecht 524 TONK-aanvragen ingediend, waarvan er 421 zijn toegekend en uitbetaald. 13 aanvragen zijn op dat moment in behandeling.

33 aanvragen zijn afgewezen, 57 aanvragen zijn ingetrokken of administratief afgebroken. Uit deze afgewezen en afgebroken aanvragen is een deel opnieuw ingediend en alsnog toegekend.

Door de verruiming van de TONK per 25 mei is 36% van de toegekende aanvragen opgehoogd naar een hoger bedrag. Zij hebben inmiddels een nabetaling ontvangen. 62 van de huishoudens (16%) zijn van TONK B (€1500) naar TONK C (€2250) gegaan. 78 huishoudens (20% van de toekenningen) ging van TONK B naar D (€3000).

Communicatie

De (verruiming van de) TONK is en wordt nog steeds breed gecommuniceerd. De productpagina van de TONK staat dan ook geregeld in de top tien van best bezochte pagina's van utrecht.nl. Inhoudelijk ontwikkelt de campagne zich ook door, om de doelgroep nog beter aan te spreken. We laten de TONK meer leven met herkenbare verhalen van mensen uit de doelgroep. We gebruiken foto's van Utrechters, hun ervaringsverhalen en quotes. Ook beschrijven we situaties waarin je kunt zitten en waarin de TONK kan helpen. Zo communiceren we echt vanuit de vraag, en niet vanuit de regeling. Tegelijkertijd maken we duidelijk dat het de moeite waard is om de TONK nogmaals te bekijken na de verruiming, voor de doelgroep die de regeling al kent. Verder ontkrachten we in onze communicatie mogelijke zorgen die een aanvraag in de weg zitten.

Highlights van de afgelopen weken

We zetten diverse middelen en kanalen in om de doelgroep te bereiken en aan te zetten tot een aanvraag. De radiocommercial is vanaf 10 juni gedurende drie weken iedere dag 7 keer uitgezonden op Radio M en Bingo FM.

Samen met een marketingbureau maakten we een opzet vol herkenbare, concrete voorbeelden en triggers om de TONK aan te vragen. Deze is op facebook geplaatst. We gebruiken onder andere digitale communicatiemiddelen in de TONK-campagne, zoals Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram, Twitter, wijk-nieuwsbrieven, DUIC en natuurlijk onze eigen website.

De doelgroep wordt ook indirect benaderd door tussenpersonen. Op intranet worden collega's opgeroepen met ons mee te denken als ze in hun werk contacten hebben met de doelgroep of relevante organisaties. Er zijn diverse reacties van collega's die de TONK-boodschap meenemen in hun contacten, zowel hun werkcontacten als hun persoonlijke contacten in de eigen wijk.

We informeren zorgprofessionals, waaronder huisartsen, uit de stad via nieuwskanalen, waaronder Utrecht Transformeert. Ook in brede zin gaat de communicatie over geldzorgen, al dan niet door corona, door. Bijvoorbeeld als deel van de advertenties die verschijnen in de Huis-aan-Huis-bladen over [Hulp nodig? Wacht niet.](#)

Bijna 11.000 unieke bezoekers hebben de productpagina utrecht.nl/tonk bezocht. Het aantal bezoeken per dag daalt nog steeds wel vanaf half maart, maar we zien wel af en toe stijgingen, bijvoorbeeld naar aanleiding van de mailing naar mensen met een Tozo-uitkering.

Landelijk beeld

De meeste gemeenten zijn in maart gestart met de uitvoering van de TONK-regeling, maar ook een deel in april en mei. In iedere gemeente is het aantal aanvragen aanzienlijk lager dan verwacht, ongeacht de ruimhartigheid van de regeling of de vorm van de regeling.

Datum 6 juli 2021
Ons kenmerk 8831705

Budget

De eerste tranche van de TONK-middelen zijn met de aprilcirculaire toegevoegd aan de algemene middelen en bedraagt voor Utrecht € 1.820.403. De eerste tranche betreft een kwart van het beschikbare macrobudget.

Voor de verlenging van de TONK worden geen extra middelen beschikbaar gesteld in het macrobudget. Het landelijk beeld is dat gemeenten ook met de verlenging binnen het reeds bestaande budget blijven.

Het budget voor Utrecht is inderdaad ruim, meer dan voldoende voor de financiering van de verlenging en leidt dus niet tot een hoger financieel risico. In de tweede bestuursrapportage, waar speciale aandacht is voor alle corona gerelateerde budgetten, kan een beter beeld gegeven worden van de uitnutting op dat moment.

Wij hopen u met deze brief op dit moment voldoende te hebben geïnformeerd over dit onderwerp. Tevens wordt u in de coronanieuwsbrief steeds geïnformeerd over de stand van zaken van de TONK.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,